

Mecenatas

NORFA



koncertų
sezonas

Partneriai:

LRT

LRT | KLASIKA

LIETUVOS
rytas

Lrytas



MOTERIS

V A G A
KNYGŲ TINKLAS



TRINITI 3 JUREX
TALLINN RIGA VILNIUS

Koncertai
tavo telefone



Bilietus platina

kakava.lt

Orkestro muzikos koncertas

Harmonijos knyga

**LIETUVOS NACIONALINIS
SIMFONINIS ORKESTRAS**

(meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas Pitrėnas)

Fortepijoninis duetas
**RŪTA RIKTERĖ,
ZBIGNEVAS IBELHAUPTAS**

Dirigentas
MODESTAS PITRĖNAS

2026 m. kovo 21 d., Vilnius,
Filharmonijos Didžioji salė

www.filharmonija.lt

PROGRAMA

I

ANTANAS REKAŠIUS (1928–2003)

„Muzika styginiams“ Nr. 2

(1992, peržiūrėta 1999)

Allegro molto espressivo

Allegretto

Presto

COLIN MCPHEE (1900–1964)

Tokata dviem fortepijonams ir orkestrui

„Tabuh-Tabuhan“ (1936)

Ostinatos

Nocturne

Finale

Solistai:

RŪTA RIKTERĖ (fortepijonas)

ZBIGNEVAS IBELHAUPTAS (fortepijonas)

II

JOHN ADAMS (g. 1947)

„Harmonielehre“ (1985)

First Movement

The Anfortas wound

Meister Eckhardt and Quackie

LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS
ORKESTRAS

Dirigentas MODESTAS PITRĖNAS

Pianistai **RŪTA RIKTERĖ** ir **ZBIGNEVAS IBELHAUPTAS** nuo 1989–ųjų nenuilsdami puoselėja fortepijoninio dueto žanrą, traukia dėmesį įdomiai formuojamomis programomis, interpretacinių stereotipų nesuvaržytomis idėjomis. Abu pianistai baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją (LMTA) ir jos asistentūrą – stažuotę, yra M. K. Čiurlionio pianistų konkurso laureatai, 1991 m. pelnė tarptautinio fortepijoninių duetų konkurso Romoje laurus. 1997 m. šio dueto menas buvo įvertintas Lietuvos nacionaline kultūros ir meno premija.

Pianistų repertuare – kūriniai nuo Baroko epochos iki mūsų dienų, plačiai propaguojama XX–XXI a. muzika. Ypač daug dėmesio ansambliis skiria šiuolaikinei lietuvių muzikai: redaguoja lietuviškos muzikos natų leidinius, yra daugelio lietuvių kompozitorių – Broniaus Kutavičiaus, Osvaldo Balakausko, Vytauto Barkausko, Ryčio Mažulio, Gintaro Sodeikos, Zitos Bružaitės, Justės Janulytės, Giedriaus Kuprevičiaus – kūrinių iniciatoriai ir pirmieji atlikėjai.

R. Rikterės ir Z. Ibelhaupto fortepijoninis duetas koncertuoja visame pasaulyje, yra pasirodęs Japonijoje, Kanadoje, Šveicarijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Airijoje, Latvijoje, Danijoje, Ukrainoje, Lenkijoje ir kt. Ansambliis buvo pakviestas dalyvauti svarbiuose Vilniaus – Europos kultūros sostinės, Lietuvos pirmininkavimo Europos Tarybai renginiuose Lietuvoje bei užsienyje. Apie duetą Lietuvos televizijoje sukurta laida „Nacionalinis turtas“, išleista E. Ignatonio knyga „Variacijos fortepijonų dueto tema“.

Greta koncertinės veiklos abu pianistai yra LMTA Forte-pijono katedros profesoriai. Nuo 2011 m. Z. Ibelhauptas dvi kadencijas ėjo LMTA rektorius pareigas, R. Rikterė šiuo metu yra LMTA studijų prorektorė.

MODESTAS PITRĖNAS yra vienas ryškiausių šių dienų Lietuvos dirigentų, o jo simfoninės muzikos ir operos interpretacijos itin palankiai vertinamos ne tik Lietuvos, bet ir tarptautinėje arenoje.

LMTA ir Zalcburgo Mozarteumo universiteto absolventas 2009–2014 m. buvo Latvijos nacionalinės operos vyriausiasis dirigentas, 2006–2011 m. – Kauno simfoninio orkestro vyr. dirigentas. Nuo 2015 m. M. Pitrėnas yra Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro (LNSO) vyriausiasis dirigentas ir meno vadovas, o nuo 2018 m. rugpjūčio – Sankt Galeno (Šveicarija) operos teatro ir simfoninio orkestro vyriausiasis dirigentas. Maestro kviečiamas diriguoti Lietuvos, Latvijos, Lenkijos, Vokietijos, Suomijos nacionaliniuose operos teatruose, Varšuvos Didžiajame teatre, Diuseldorfo „Deutsche Oper am Rhein“, Berlyno „Deutsche Oper“, Frankfurto operos teatre. M. Pitrėnas yra įrašęs daugiau kaip 15 chorinės ir simfoninės muzikos kompaktinių plokštelių.

Tarp daugelio kitų dirigentų konkursų, 2003 m. VII G. Fitelbergo konkurse Katovicuose (Lenkija) M. Pitrėnas laimėjo I premiją, aukso medalį ir specialų Silezijos filharmonijos orkestro prizą. 2012 m. M. Pitrėnui paskirtas aukščiausias Lietuvos apdovanojimas – Nacionalinė kultūros ir meno premija. Už indėlį į Latvijos muzikinę kultūrą maestro yra pelnęs Latvijos muzikos apdovanojimų, jam įteiktas Latvijos Pripažinimo kryžius. 2015 m. Rygoje jungtinė Baltijos Asamblėjos žiuri jam paskyrė Baltijos Asamblėjos meno premiją. 2019 m. M. Pitrėnas apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi.

LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS

ORKESTRAS (LNSO) yra vienas svarbiausių ir brandžiausių Lietuvos muzikinių kolektyvų. 1940 m. jį įkūrė Balys Dvarionas, 1964–2015 m. orkestrui vadovavo Juozas Domarkas, nuo 2015–ųjų kolektyvo meno vadovo ir vyriausiojo dirigento pareigas eina Modestas Pitrenas.

Lietuvos kultūriniam gyvenime aktyviai dalyvaujantis orkestras kasmet surengia apie 50 koncertų Lietuvoje ir užsienyje, lankėsi daugelyje Europos šalių, Japonijoje, Pietų Amerikoje, Pietų Korėjoje, Indijoje, Tailande, grojo tokiose svarbiose salėse kaip Vienos „Musikverein“, Ciuricho „Tonhalle“, Kelno, Berlyno filharmonijos ir kitose, pasirodė prestižiniuose muzikos festivaliuose: Šlėzvingo-Holšteino, „Musica Romantica“ Šveicarijoje, „Varšuvos ruduo“, „Prahos pavasaris“ ir kt. Orkestrui dirigavo istorinės asmenybės – Jonas Aleksa, Mstislavas Rostropovičius, Krzysztof Pendereckis, Christophas Eschenbachas ir kiti. LNSO koncertavo su Montserrat Caballé, Jessye Norman, Mūza Rubackyte, Mischa Maisky, Christianu Tetzlaffu, Jonathanu Tetelmanu, Brynu Terfeliu, Josephu Calleja ir kitais žymiais pasaulio solistais.

Tarp gausios kolektyvo diskografijos (išleistos kompanijų „Marco Polo“, „Col legno“, „Naxos“ ir kt.), pastarųjų metų įrašai – reikšmingi ir sulaukę tarptautinės sėkmės: „Accentus Music“ išleido mūsų šaliai istorinį kompaktinį albumą – Amilcare's Ponchielli operą „Lituania“ („Lietuviai“, dirigentas M. Pitrenas), su pianiste Mūza Rubackyte įgrotą Krzysztofo Pendereckio kūrinių plokštelę (dirigentė Keri-Lynn Wilson), Suomijos įrašų kompanija „Ondine“ naujai įrašė Onutės Narbutaitės oratoriją „Centones meae urbi“ (dirigentas Robertas Šervenikas). 2025-aisiais, Čiurlionio metais, „Deutsche Grammophon“ išleido vinilinę plokštelę „Back to Nature“, kurioje tarp kitų kūrinių (chorui, fortepijonui) skamba LNSO ir dirigentės M. Gražinytės-Tylos atliekamos simfoninės poemos „Jūra“ bei „Miške“. Kaip lietuviškos muzikos ambasadorius, orkestras aktyviai puoselėja lietuvišką repertuarą, atlieka naujus dabarties autorių kūrinius.

Antanas Rekašius – vienas ryškiausių XX a. Lietuvos muzikos kūrėjų, garsėjęs stambiomis formomis: sukūrė operą-oratoriją, net 12 baletų, devynias simfonijas, septynis koncertus. Kaip yra rašęs prof. Donatas Katkus, „Rekašiaus muzikos pamatuose „įmūrytos“ įvairių stilių nuoplaisos, banalios melodijos, dažnai primityvi

harmonija – muzikinė patirtis kasdienybėje. Tačiau Rekašius šias banalities tarsi išplėšia iš to įprasto garsinio fono ir suteikia visiškai netikėtą prasmę, kur ironija, groteskas, liežuvio rodymas publikai susipina su netikėtu gauduliu, nerimu ir tragizmu. Tą banalities jis absoliučiai natūraliai įvelka į netikėtų skambesio spalvų, aleatorikos ir ornamentikos rūbą. Tai atvirai teatrališka raiška, garsų spektaklis, kur svarbiau yra kalbėjimas, charakterių ryškumas ir temperamentas. Rekašius buvo hipertrofijos poetas – sensualizmas, isterika, nervingumas, o kartu žaismingumas, netikėtumai, kontrastai ir priešpriešos.“

Urbanistiška A. Rekašiaus pasaulėjauta nulėmė jo muzikos gaivalingumą, netvardomą ekspresiją, jo kompozicijose apstu humoro, pašaipos ir grotesko, hipertrofuotų įvairių epochų muzikos stilizacijų. **„Muzika styginiams“ Nr. 2** (1992, nauja redakcija 1999) – vienas dažniausiai atliekamų kompozitoriaus kūrinių, dėl savo efektingumo itin mėgstamas atlikėjų. Jame galima išgirsti postmodernistinį žvalgymąsi į anksčiau sukurtą muziką, naudojama koliažinė technika. Kaip rašyta kūrinių anotacijoje, koliažai čia veikia tarsi beprasmis ginčas – tarp Krzysztofo Pendereckio klasterių ir Michaelio Nymano muzikos. Kolizija tarsi dirbtinai pabrėžiama, kuriant barbariškumo įspūdį. Trijų dalių ekspresyvi kompozicija atveria daugiasluoksnį A. Rekašiaus muzikinių vizijų pasaulį.

JAV ir Kanados kompozitorius, etnomuzikologas **Colinas McPhee** buvo pirmas Vakarų autorius, profesionaliai tyrinėjęs Balio salos folklorą ir kūręs originalius opusus, paveiktus Indonezijos – Balio ir Javos salų – muzikos. Kartu su kitu kompozitoriumi Lou Harrisonu jie sukūrė amerikietišką gamelano muziką. Gāmelanas (javiečių k. *gamel* – triukšmauti, belsti) turi kelias reikšmes – tai indoneziečių muzikos instrumentų rinkinys, orkestro tipas ir muzikavimo būdas.

Žinomiausias C. McPhee kūrinys – **Tokata dviem fortepijonams ir orkestrui „Tabuh-Tabuhan“**, jame derinami Balio salos ir tradicinės vakarietiškos muzikos elementai, o pavadinimas išvertus reiškia „groti būgnais“ arba tiesiog perkusinę muziką. Kompozitorius rašo: „Tabuh-Tabuhan“ buvo sukurtas Meksikoje 1936 m., po ketverių metų, praleistų Balyje ir, dar nespėjęs išdžiūti rašalui, jį atliko Meksiko nacionalinis orkestras ir dirigentas Carlosas Chávezas. Nors Tokatoje naudoju daug balietiškos muzikinės medžiagos, laikau jį grynai asmeniniu simfoniniu kūriniu. Norėdamas

perteikti sudėtingas polifonines figūracijas, panaudojau „branduolinį gamelaną“, sudarytą iš dviejų fortepijonų, čelstos, ksilofono, marimbos ir varpelių – jie sudaro orkestro branduolį. Pagal formą „Tabuh-Tabuhan“ yra artima trijų dalių klasikinei simfonijai. Fleitos melodija „Noktiurne“ yra visiškai balietiška, užrašyta taip, kaip ir buvo atlikta. Sinkopuotas finalas – tai populiarus gatvės šokis, jo melodija autentiškiausia forma girdima kūrinio pradžioje ir puošniai apipavidalinama pabaigoje.“

„Harmonijos knyga“, „Harmonijos traktatas“ arba „Harmonijos mokymas“ – taip galima versti dodekafonijos pradininko Arnoldo Schönbergo 1911 m. sukurtą „Harmonielehre“. 1985 m. šį pavadinimą pasiskolino vienas ryškiausių JAV kompozitorių **Johnas Adamsas**, rašęs: „Mano paties „**Harmonielehre**“ – didelis trijų dalių orkestrinis kūrinys, kuris sujungia minimalizmo vystymo technikas su harmoniniu ir ekspresyviu vėlyvojo romantizmo pasauliu. Mahlerio, Sibelijaus, Debussy ir jaunojo Schönbergo šešėlių šiame keistame kūrinyje yra visur. Tai veikalas su postmodernistiniu požiūriu į praeitį.

Pirma dalis yra apverstos arkos formos: dideli energijos krūviai pradžioje ir pabaigoje, o tarp jų klaidžiojantis „Sehnsucht“ („Ilgesio“) epizodas. Prieš pradėdamas kūrinį aš sapne regėjau milžiniško superlainerio kilimą San Fransisko įlankoje ir jo veržimąsi į dangų. Smūgiuojantys akordai dalies pradžioje ir pabaigoje yra muzikinės šio sapno kopijos. (...)

Tuo metu (1984–1985) domėjausi Carlo Gustavo Jungo viduramžių mitologijos tyrinėjimais, buvau paveiktas jo svarstymų apie karaliaus Anforto negyjančias žaizdas. Anfortas simbolizavo liguistą, depresijos kamuojamą sielos būseną. Antroje dalyje „Anforto žaizda“ ilgas elegiškas trimito solo sklendžia virš subtiliai besikeičiančių minorinių trigarsių, kurie tarsi vauduokliai keliauja iš vienos instrumentų grupės į kitą.

Trečia dalis „Meistras Eckhardtas ir Quackie“ prasideda paprasta lopšine, kuri yra tiek pat lengva, rami ir palaiminga, kiek „Anforto žaizda“ žemiška, tamsi ir niūri. Franko Zappos stiliaus pavadinimas taip pat susijęs su sapnu, regėtu gimus dukrai Emily, kūdikystėje vadintai „Quackie“. Sapne ji sėdėjo ant viduramžių mistiko, teologo ir filosofo Eckhardto von Hochheimo peties ir sklendė tarp dangaus šviesulių. Švelni lopšinės muzika, palaipsniui greitėdama, su didžiule vario ir mušamųjų banga pasiekia galingą kulminaciją.“

LNSO ir jo meno vadovas, dirigentas Modestas Pitrėnas koncerto pabaigai pasirinko šį unikalų, ypač sudėtingą, tirštos faktūros ir žėrinčios orkestruotės kūrinį.

Redaktorė *Justa Adomonytė-Šlekaitienė*, kalbos redaktorė *Rita Markulienė*

Informuojame, kad organizatorius filmuoja ir fotografuoja renginį archyvavimo ir transliavimo tikslu.

Kviečiame į kitus koncertus Filharmonijos Didžiojoje salėje!

Kovo 25 d., trečiadienį, 19 val.
Kamerinės muzikos koncertas „Apreiškimas“
ČIURLIONIO KVARTETAS
ROKAS VALUNTONIS (fortepijonas)
Programa:
PHILIP GLASS – Styginių kvartetą Nr. 5
JOHANN SEBASTIAN BACH – „Fugos menas“ („Die Kunst der Fuge“), BWV 1080
PHILIP GLASS – Fortepijoninis kvintetas Nr. 1 „Apreiškimas“ („Annunciation“)

Kovo 28 d., šeštadienį, 19 val.
**Orkestro muzikos koncertas
„Simfoninės muzikos šedevrai.
Maestro Roberto Šerveniko jubiliejui“**
LIETUVOS NACIONALINIS SIMFONINIS ORKESTRAS
(meno vadovas ir vyr. dirigentas Modestas Pitrėnas)
Solistas MARCEL JOHANNES KITS
(violončelė, Estija)
Dirigentas ROBERTAS ŠERVENIKAS
Programa:
LUDWIG VAN BEETHOVEN – Uvertiūra „Egmontas“, op. 84
ÉDOUARD LALO – Koncertas violončelei ir orkestrui d-moll
JOHANNES BRAHMS – Simfonija Nr. 1 c-moll, op. 68
Koncerto partneris – VšĮ „Menų jungtys“

Skaitmeninė Filharmonija –
daugiau kaip 170 aukščiausios kokybės koncertų
visur ir visada:



nationalphilharmonic.tv